

12 MAI 1986, WASHINGTON, D.C.

Stau la o masă veche din lemn în apartamentul acesta închiriat din Washington, casa noastră pe durata realizării următorului film al lui Francis, *Grădini de piatră*¹, o poveste militară despre garda de onoare care îi înmormânta în cimitirul Arlington pe soldații căzuți în Războiul din Vietnam. Francis face o ultimă revizuire a scenariului. Este și Gio cu noi, se pregătește să filmeze repetițiile. În timpul producției, vor lucra cot la cot, căci Gio se va ocupa de imaginile transmise către monitorul camerei principale. Va înregistra ceea ce filmează camera, pentru ca Francis să poată urmări imediat cadrele obținute, în loc să aștepte dezvoltarea filmului, și va edita electronic secvențele. Acest lucru pretinde o adevărată competență de ordin tehnic și îmi dau seama cât de mult a învățat Gio lucrând încă de la vârsta de 16 ani alături de Francis.

Pe masa din fața mea se află bilețele cu reproduceri după picturile lui Matisse. Scriu mesaje de mulțumire pentru cadourile primite cu ocazia zilei mele de naștere, de săptămâna trecută, când am îndeplinit 50 de ani. La debutul acestui an, am început să realizez că experiențele prin care am trecut de-a lungul vremii m-au transformat, mi-au mărit toleranța pentru durere și euforie și m-au făcut să-mi depășesc cu mult limitele. Aveam sentimentul că familia mea rezistase cumva urcușurilor și coborâșurilor din viețile noastre.

¹ În orig. *Gardens of Stone* (n.red.)

Copiii sunt bine-mersi și practic adulți. (Sofia împlinește 15 ani peste două zile, Roman tocmai a făcut 21, iar Gio merge pe 23.) Sunt sănătoși, iubitori și creativi. Temerile mele că viața noastră neconvențională de familie le-ar putea dăuna au început să dispară. Aproape că mi-am încheiat rolul în creșterea lor. Întrezăresc o perioadă nouă de libertate. Un nou început, în care să-mi reiau viața artistică pe care am lăsat-o în urmă la vârsta de 26 de ani, atunci când căsnicia și familia mi-au acaparat întreaga atenție.

Când a sosit în cele din urmă ziua aniversării mele, eram deja bucuroasă și nerăbdătoare. Cu două zile înainte, dădusem o petrecere la Chez Panisse împreună cu zece prietene minunate. Alice Waters a pus la cale un ospăț pe cinste. M-am simțit suplă și grozav de bine într-un body semnat de Donna Karan și o fustă petrecută. Prietenele mele păreau să radieze. Toate darurile au avut ceva de-a face cu lumea florilor: un coș din sticlă cu trandafiri sălbatici în miniatură, un halat vintage înflorat, o eșarfă din mătase cu imprimeu floral, un copăcel înmugurit și fotografia unor flori. Părea să fie un semn al înfloririi care mă aștepta. Le-am povestit tuturor cum vizitasem cu ani în urmă un ghicitor chinez care-mi spusese: „Viața ta va fi ca o cursă la volanul unui Rolls Royce pe teren accidentat până ajungi la 50 de ani, când o să dai de pavaj“. Drumul care mă aștepta părea lin.

A doua zi, eu și Sofia am plecat de acasă, din Napa, și am luat avionul până la Washington, pentru a sărbători cu Francis și Gio pe platourile de filmare în aer liber pentru cel de-al treisprezecelea lungmetraj artistic al lui Francis. Roman, care este student la Universitatea din New York, ni s-a alăturat și el. I-am spus lui Francis că îmi doream să fac ceva ce nu mai făcusem niciodată.

– Îmbracă-te, luăm masa în oraș, mi-a spus el duminică dimineața, de ziua mea.

Am mers cu mașina până la râu. Am crezut că făcuse rezervare la vreun restaurant de pe malul apei. În schimb, ne-a condus pe o pasarelă și am urcat la bordul unei ambarcațiuni. Acolo, mă așteptau nu numai câțiva prieteni, care se aflau la Washington pentru filmări, dar și mâncare, șampanie și o trupă de violoniști romi. Am navigat

încet în josul fluviului Potomac, am făcut o oprire pentru o vizită privată la casa superbă a lui George Washington și ne-am întors la apus, pe când fluviul reflecta nuanțele bogate de purpuriu și portocaliu ale soarelui. Am deschis cadoul primit din partea actorilor și a echipei de producție. Era o vază din cristal Baccarat cu fațete superbe. Alex (Tavoularis), care lucra în departamentul artistic al filmului, a făcut poze cu familia noastră: Francis în centru, strângându-ne pe Sofia și pe mine cu brațele lui mari, iar Gio și Roman de-o parte și de alta, stând cu toții în partea din spate a ambarcațiunii, cu părul ciufulit de vânt, zâmbind fericiți.

13 MAI 1986

Ieri a fost Ziua Mamei. Gio și prietena lui, Jacqui, m-au invitat la masă. Au ajuns într-un sfârșit, cu aproape două ore întârziere, încărcăți cu buchete. Colindaseră cu mașina prin Washington în căutarea unor florării care să nu fi fost golite de mulțimea de cumpărători. Mi-au adus nouă buchete. Le-am aranjat peste tot prin micuțul apartament, în noua mea vază de cristal, prin oale și cratițe și chiar într-un coș de gunoi. Aveam sentimentul că Gio încerca să compenseze toate supărările pe care mi le provocase din adolescență. Se schimbaseră în ultimele șase luni, locuia cu Jacqui, era fericit, mai încrezător în propriile forțe și se apropiase mai mult de mine.

După ce am luat prânzul împreună, m-au dus la Galeria Națională și la Muzeul Smithsonian. Am fost surprinsă. Când copiii erau mici, îi dusesem deseori la muzeu, dar, când au crescut, n-au mai vrut să meargă. Era prima oară când unul dintre copiii mei mă invita la un muzeu. Gio își adusese aparatul de fotografiat; ne făcea poze în timp ce mergeam, lui Jacqui și mie, oamenilor de pe stradă, unui stand pentru hotdog înțesat de oameni. Am urmărit cu interes ce alegea să fotografieze, cum compunea imaginea, uneori pe diagonală. Își dezvolta talentul de fotograf.

Pe seară, Jacqui a pregătit o salată, iar Gio a făcut friptură la grătar pe terasa îngustă a apartamentului nostru, încercând să nu lase

fumul gros să intre în casă. Francis a ajuns acasă tocmai la timp pentru cină. Am mâncat în grabă. Trebuia să prind ultimul zbor spre New York. Gio mi-a cărat valiza grea până la taxiul care ne aștepta afară și m-a îmbrățișat cu putere, mai să mă lase fără suflare.

Câteva ore mai târziu, am ajuns în apartamentul nostru newyorkez din hotelul Sherry-Netherland și am intrat pe ușa laterală în mica bucătărie. Grămezi de oale și farfurii murdare zăceau îngheșuite pe aragaz, chiuveță și bufet; mirosul sosului de roșii și al usturoiului rămase de la masă umpleau întreaga cămăruță. Roman, tare dulce așa ciufulit cum era, m-a pupat și mi-a dat o îmbrățișare. Când am înaintat în apartament, i-am văzut mormanele de haine de pe podeaua din dormitor.

– Da, mi-am făcut un program, mă duc la spălătorie doar o dată pe lună, mi-a spus el.

Chitare, tobe electronice, casete, cărți și proiecte de artă erau împrăștiate prin sufragerie. Venise și prietenul lui, Greg. Părea că se distrau împreună, ca niște adevărați studenți.

– M-am bucurat că i-am văzut pe doi dintre copiii mei de Ziua Mamei. Am deschis ușile înspre aripa apartamentului care rămâne de obicei închisă și pe care hotelul o închiriază atunci când nu o folosim, unde urma să stau eu. Era curată și spațioasă. Am observat o pată de sos de roșii pe masă. Băieții au recunoscut că se furișaseră înăuntru să mănânce.

Mi-am petrecut ziua de azi dând telefoane pentru întreținerea apartamentului; aparatul de aer condiționat nu funcționează, iar plafonul din baie se cojește. Am așteptat să fie livrat și montat noul pat. Nu aveam timp să ies. Mi-am permis doar câteva minute să dau fuga peste drum până la magazinul Bergdorf Goodman, ca să admir vitrinele; adesea, par adevărate sculpturi, minunat aranjate, cu elemente ingenioase și perfect iluminate. Manechinele, îmbrăcate în rochițe negre de cocteil, erau așezate în mijlocul a sute de farfurii albe făcute cioburi. Roman încă nu se întorsese de la școală când am plecat spre aeroport. Mi-a părut rău că nu am putut să-l îmbrățișez de rămas-bun.

Pe fereastra ovală a avionului cristalele de gheață strălucesc în lumina soarelui după-amiezii. Mă întorc la San Francisco, să fiu alături de Sofia, care împlinește mâine 15 ani. Am lăsat câteva treburi neterminate la New York, dar sunt hotărâtă să ajung acasă pentru ea. Aseară, am vorbit la telefon. Mă străduiam să termin pregătirile pentru petrecerea ei. Se răzgândise, voia să meargă la un alt restaurant după ce un prieten de-al meu îmi făcuse deja o favoare, obținând rezervări la cel pe care îl alesese înainte.

– Te rog vorbește în receptor, nu înțeleg ce spui, îi zisesem eu, auzind-o foarte prost.

– Prietenii mei mă înțeleg cu toții, a spus ea. De ce ai o atitudine atât de negativă?

Am început să ne certăm.

– Eu mă înțeleg cu ceilalți copii ai mei, cu prietenele lor, cu nepoții mei, cu alți oameni, singura relație dificilă pe care o am este cu tine, am spus eu într-un sfârșit, exasperată.

A început să plângă. M-am simțit îngrozitor. I-am spus că o iubesc și că abia aștept să o văd. Când am închis, am simțit cum mă cuprinde emoția. Eram furioasă pe mine pentru că nu reușisem să depășesc o dispută tipică mamă – fiică adolescentă.

Mă simt izolată aici în avionul acesta, pe locul de la fereastră, de una singură; membrii familiei mele sunt în orașe diferite, iar eu, pe undeva, pe la mijloc. Resimt mai mult ca oricând conflictul din sufletul meu, o temă care s-a tot repetat de-a lungul vieții mele, căci prețuiesc aceste câteva ore de singurătate, dar, în același timp, mă simt stingheră și ignorată. Francis și Gio sunt entuziasmați de noul film care se filmează la Washington, Roman se bucură de viața la colegiu în New York, iar eu mă întorc singură acasă pentru a mă ocupa de Sofia, care în clipa asta nici nu mă vrea lângă ea.

16 MAI 1986, NAPA

După-amiaza târziu am ieșit la o plimbare. Când ușa din spate s-a trântit în urma mea, un stârc mare și albastru și-a luat zborul din iaz. Din niște mingi pufoase de tenis, puii de lebădă ajunseseră

să semene cu niște mingi de fotbal cu pene. Doi rodii superbi erau în floare. Frunzele lor de nuanța lichiorului și micii boboci de un roșu-vermilion aprins erau atât de intens colorați, încât păreau artificiali. Am înaintat de-a lungul cărării mărginite de viță-de-vie și am tras în piept mirosul pământului uscat și al vițelor robuste și bogate care se întindeau în razele soarelui. Am ridicat un gunoi: un pachet gol de Marlboro care zăcea ca un ornament pe pământul proaspăt arat, o cutie de bere turtită de pe marginea potecii, câteva stegulețe galbene din plastic lăsate în urmă de muncitorii de la companiile de telefonie. De-a lungul porțiunii nordice a podgoriei, unde brazdele erau nivelate, am observat urme lăsate de iepuri și de câini.

Am luat cina pe verandă cu Sofia, după care am dus-o să doarmă la o prietenă. Cum în perioada asta suntem numai noi două, încercăm să petreacă acasă la prieteni cât mai mult timp posibil.

– Nu mai e nimic plăcut aici, mi-a spus ea.

A telefonat Francis.

– Miercuri e prima zi de filmare.

A spus că a avut parte de repetiții bune cu actorii și că se așteaptă ca totul să meargă strună. L-am întrebat cum se descurcă studenta nigeriană pe care am angajat-o să facă curățenie în apartament.

– Se descurcă bine, mai puțin atunci când a schimbat așternuturile și a lăsat deasupra cearșaful care se pune sub pătură. În rest, îmi place apartamentul și abia aștept să vii aici cu Sofia de cum intră în vacanță.

Din 1979, de când a terminat *Apocalipsul acum*¹, a mai realizat patru filme pe platouri de filmare în aer liber, departe de casă: *One from the Heart*, *Proscrișii*², *Golanii*³ și *Cotton Club*. De-a lungul vremii, până pe la 50 de ani, am tot crezut că aveam să trec mai mult ca sigur peste problemele care m-au măcinat în tinerețe. În schimb, continui să bâjbâi după soluții. Până și în ziua de azi, când îl urmez la filmări, mă pomenesc dezorientată departe de casă și resimt acut contrastul dintre atmosfera creativă, deosebit

¹ În orig. *Apocalypse Now* (n.tr.)

² În orig. *The Outsiders* (n.tr.)

³ În orig. *Rumble Fish* (n.tr.)

de stimulentă din lumea lui Francis, și monotonia care mă cuprinde atunci când mă duc la cumpărături după mopuri, tigăi, prosoape de bucătărie, perne mai ferme, flori proaspete, alimente, coșuri de gunoi, saci menajeri, detergent de rufe, preșuri pentru uși, șampon, dubluri de chei. Mă simt ruptă de prietenii mei și de viața mea artistică. Speram că la anii ăștia voi fi înțeleaptă și capabilă să balansez lucrurile din viața mea: în schimb, mă simt ca și când creierul meu ar fi devenit un sertar ruginit, plin de informații inutile: piețe, curățătorii chimice, magazine de feronerie, magazine de îmbrăcăminte din Los Angeles, Manila, New York, Tulsa, Washington, și multe altele. Parcă văd și acum buticurile de îmbrăcăminte din Ogallala, în statul Nebraska, unde am locuit pe timpul filmărilor la *Oamenii ploii*¹; de acolo le-am cumpărat băieților noștri pantaloni scurți și teniși. Băcănia avea un automat de bomboane și un frigider vechi cu înghețată pe băț. Deseori, mergeam cu copiii la o cafenea unde lucra o ospătăriță amabilă care nu se supăra când cei mici se apucau să prepare porțiuni magice din ketchup, piure de cartofi și mazăre în paharele cu lapte.

Roman avea 3 ani, iar Gio 4 și jumătate. Câteodată, îi duceam cu mașina pe platourile de filmare, să-l vadă pe Francis. Alteori, mergeam prin magazinele de mărunișuri și cumpăram pistoale cu apă, baloane, camioane de jucărie, după care ne duceam în părculețul din oraș. Cât timp copiii dormeau în după-amiezile înăbușitoare, eu coseam lângă aparatul de aer condiționat din camera noastră de hotel. Sau citeam. Citeam romanul *Siddharta* când am auzit la televizor știrea despre asasinarea lui Robert Kennedy. Îmi curgeau lacrimile pe obraji; cartea era atât de frumoasă, iar viața atât de tragică.

23 MAI 1986

M-a sunat Roman de la New York. Părea fericit.

– Mai am puțin și intru în vacanță. Am fost ales de decan să merg la Londra și-am fost invitat să particip la un program de studii pe timpul verii.

¹ În orig. *Rain People* (n.tr.)

Cred că mai bucuroasă eram eu decât el.

– Nici acum nu funcționează aerul condiționat din apartament. Meseriașul a zis că nu merită costul reparației.

– Mi-a spus că găsisese un bilet de la firma care realizase tablă pentru noul pat, în care solicita o plată suplimentară pentru a monta roțile.

Zilele mele sunt pline de treburi pe care trebuie să le rezolv. Azi, am verificat progresul zugrăvirilor în casa pentru oaspeți și m-am întâlnit cu femeia care se ocupă de draperii. Un muncitor mi-a adus mostre de material pentru peretele care trebuie reparat în baia lui Roman. Grădinarul m-a anunțat că bichonul Sofiei aleargă prin podgorie cu câinii de la fermă și m-a rugat să-l țin pe-aproape, ca să nu se rănească. M-a întrebat unde să sădească ghivecele cu hortensii care rămăseseră pe verandă de la Paște.

După-amiază, am luat-o de la școală pe Sofia, împreună cu prietenele ei. Au mai fost trei fete în plus pe care a trebuit să le iau cu mașina, așa că ne-am înghesuit toate șapte în micul nostru Sedan. Fetele au bârfit fără menajamente despre ce purtaseră unele colege în ziua aceea.

– Ai văzut ce pantofi avea?

– Pun pariu că fusta aia era a maică-sii.

Au coborât în fața pieței, la St. Helena. Sofia a rămas în oraș ca să-și viziteze niște prieteni.

Am mâncat cina devreme, singură, într-un colț mai luminat de pe veranda din față, cu tava în poală. Sofia a venit acasă cu Stephanie. Le auzeam chicotind la etaj, în timp ce Sofia vopsea părul blond și lung al lui Stephanie, într-un roz-roșiatic. Am auzit-o văitându-se când și-a prins părul în uscătorul meu de voiaj. Când au coborât în bucătărie, au hotărât să-și prăjească niște cartofi și și-au dat seama că nu le ajungeau. Au vrut să meargă cu scuterul pe autostradă până la buticul mexican. Nu este legal să mergi cu scuterul pe drumuri publice, așa că le-am pus să-mi promită că îl parchează pe partea noastră de șosea, la capătul drumului privat, și că, de acolo, merg

pe jos. Am fost ușurată când s-au întors cu bine. Au fiert cârnăciori pentru hotdog și au prăjit cartofi.

A sunat Francis.

– Măine e prima zi de filmare a lui Jimmy Caan. Nu a mai muncit de patru ani și e tare nervos. Gio lucrează din greu. Sunt probleme cu echipamentul din dubița video și trebuie să se dea peste cap ca să-l mențină în funcțiune, mi-a spus el.

Gio este foarte conștiincios și își dorește mult să facă o treabă bună pentru tatăl lui, dar, în același timp, a realizat și câteva creații proprii, printre care și un montaj pe care-l filmase pentru *Cotton Club*, care s-a făcut remarcat în recenzia filmului din revista *Time*. Gio a fost regizorul echipei secundare de filmare pentru pelicula aceea, iar acum arde de nerăbdare să pornească pe picioarele proprii.

Sofia voia să-mi ia mașina până la vila lui Francis, la câteva sute de metri depărtare, ca să facă o baie în jacuzzi-ul lui. Aveam rețineri, pentru că nu mai condusesese noaptea singură.

– Las-o să se ducă și spune-i să te sune când ajunge acolo, ca să știi că n-a nimerit în vreun șanț, mi-a spus el.

N-a reușit să încălzească apa, așa că s-a întors acasă cu Stephanie. Au scos saci de dormit și au înnoptat în aer liber, pe trambulină. Își dorește din tot sufletul să scape de monotonie. Îi ador imaginația debordantă și nu suport ideea că eu sunt cea care trebuie să i-o înfrâneze.

25 MAI 1986

Am stat până târziu uitându-mă la filme. Când m-am trezit, camera era scaldată în lumină, iar telefonul suna. Francis m-a anunțat că avea două zile libere de Ziua Eroilor și urma să plece cu mașina în provincie, ca să mai uite de producție.

– Prima zi de filmare a decurs bine, ne încadrăm în timp și în buget.

Cu toate acestea, primise un telefon de la directorul companiei de producție.